SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1568

av Sofia Amloh m.fl. (S)

Tandvårdsreform som gör tänderna till en del av kroppen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stegvis utvecklat högkostnadsskydd där en vuxen inte betalar mer än 10 procent för de flesta tandvårdsbehandlingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra avgiftsfri tandvård för unga mellan 19 och 23 år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en tandvårdsreform också ser till åtgärder som krävs för att stoppa fusk, överfakturering och oseriösa aktörer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det är välkänt att det finns ett starkt vetenskapligt stöd gällande samband mellan tandhälsa och allmän ohälsa i övriga kroppen. Dålig tandhälsa ökar risken att drabbas av hjärt- och kärlsjukdomar som hjärtinfarkt och stroke, men även skadliga högre inflammationsnivåer i kroppen, samt diabetes och demens (Dumitrescu et al 2025, Centrum för äldretandvård 2024). Att med ekonomiska styrmedel öka tandhälsan kan således ge goda effekter på folkhälsan, och därmed lägre sjukvårdskostnader på sikt.

De politiska beslut som tagits under Tidöregeringen har inte bidragit till att nämnvärt stärka tandvårdspolitikens inverkan på bättre tandhälsa. Tvärtom, beslutet om att sänka

åldersgränsen för fri tandvård från 23 till 19 år har visat sig ha stora negativa effekter. En sammanställning som Ekot gjorde i november 2025 visade att antalet besök hos Folktandvården bland 20–23-åringar minskat med nästan 60 procent fram till oktober i år, jämfört med samma period året innan. Socialdemokraterna vill därför att den avgiftsfria tandvården för unga återinförs.

Beslutet att införa tiondetandvård för vissa behandlingar för äldre från 67 år kan ses som ett steg i rätt riktning när det gäller att minska kostnader för en utsatt grupp. Det är också ett steg mot en prisreglering av en dysfunktionell marknad, vilket i sig är något positivt.

Tidöpartiernas avskaffande av den avgiftsfria tandvården för unga, samt att det fortsatt är dyrt för en majoritet av den vuxna befolkningen att uppsöka tandvården får effekter. Till exempel visar en ny undersökning från fackförbundet Handels att av medlemmarna uppgav en av fyra att man avstått från tandvård på grund av ekonomiska skäl.

Samtidigt finns behov av att en reformerad tandvård ser behovet av prisreglering, kontroller och vinstreglering. Idag råder det fri prissättning i det svenska tandvårdssystemet. Trots att staten anger referenspriser för olika tandvårdsbehandlingar så får ofta patienten betala ett mycket högre pris än så. Avvikelsen är allra störst hos de privata tandvårdsaktörerna, som gör mycket stora vinster på dagens system (SOU 2024:70 och Konkurrensverket 2018). Lönsamheten avviker dessutom från andra typer av tjänster (TLV 2023). En tandvårdsreform behöver därför även beakta prisreglering, kontroller och vinstreglering för att motverka att skattemedel missbrukas eller att fel behandlingar utförs.

I exemplet med Handels rapport räknar man att en tandvårdsreform med ett högkostnadsskydd på liknande nivå som i sjukvården skulle kosta mellan 8 och 11 miljarder. Under Tidö-partiernas totalt fyra år har man sänkt skatten med över 100 miljarder kronor, där den största delen av sänkningarna gått till dem som tjänar mest. Vi socialdemokrater menar att det är bättre att prioritera människors mun – och tandhälsa.

En tandvårdsreform liknande sjukvården är något som är efterfrågat och skulle ha många goda effekter för jämlikhet, hälsa och lågavlönades ekonomi och trygghet. Vi Socialdemokrater anser därför att det är dags för århundradets tandvårdsreform.

Sofia Amloh (S)

Björn Wiechel (S)

Kadir Kasirga (S)

Katarina Berggren (S)

Marcus Andersson (S)

Isak From (S)

Mirja Räihä (S)

Johan Andersson (S)

Jennie Nilsson (S)

Jessica Rodén (S)

Katarina Bosetti-Kristoffersson (S)

Monica Haider (S)

Michael Melby (S)

Jim Svensk Larm (S)